

העליון עוצר את הממונה על ההגבלים

◀ הממונה על ההגבלים העסקיים הוא אחד הדינלמטורים החדישים בישראל. הוא מוסמך להורות על פתיחה בחקירה פלילית, לעכב אנשים לצורך חקירה, להיכנס למשרדים ולתפוס מסמכים – ולתת הוראות התנהגות למעלי מונופולים.

בשנים האחרונות, כחלק מהניסיון להתמודד עם בעיית יוקר המחיה, הוענקו לממונה סמכויות חדשות, הלקו תקדימיות ברמה העולמית. כך למשל, הממונה קיבל סמכות ייחודית להכריז על שחקנים בשוקים מועטי מתחרים כקבוצת ריכוז, לתת להם הוראות שתפקידן להגביר את התחרות ביניהם ובכך להפוך לרגולטור על של ענפים אלה.

עוד הוסמך הממונה להטיל עיצומים כספיים בסכומים ניכרים, ללא צורך באישור מוקדם מבית המשפט. חוק הריכוזיות העניק לממונה תפקיד מרכזי בפיקוח על ריכוזיות כלל ענפית ועיגן את תפקידו כיועץ המשלה לענייני תחרות.

בינתיים, חוק המזון הפקיד בידיו סמכויות הסדרה ודטטיות, לרבות התערבות במדפי רשתות השיווק ושליטה בצמיחה הארצי גנית שלהן באזורים גיאוגרפיים מסוימים. לצד הסמכויות המשי פטיות, הוגדל משמעותית תקציב הישות – וכזה האדם המקצועי שלה והכפל.

מהלכים אלה הפכו את רשות ההגבלים העסקיים והעומד בראשה לבעלי כוח השפעה שאין דומה להם בקרב רשויות תחרות מקבילות בעולם ואולי אף לרגולטור החוק ביותר במשק הישראלי. לנוכח התפתחות זו, גוברת הסיכנות של הביקורת השיפוטית על החלטות הממונה. פקיד ציבור, מוכשר ונקי כפיים ככל שיהיה, המרכז בו דיו מערך כל כך משמעותי של סמכויות חקירה וענישה חייב להיות כפוף לבריחה מדוקדקת של החלטותיו כדי בית משפט.

כפועל חל כדומם סטירד ברוקף הביקורת השיפוטית על החלטות הממונה על ההגבלים, כפועל יוצא מהחלטות שונות שקיבו לו בני המשפט – כמו גם כשל פרקי הזמן הארוכים לניהול הליכי ערר על החלטות הממונה. גופים שהחלטת הממונה פגעה בהם גילו לא אחת שהחכות הנתונה להם להביא החלטה זו לביקורת שיפוטית קיימת על הנייד בלבד.

לפני יותר משנה החליט הממונה להתנגד לרכישת מרכז One-Plaza בבאר שבע על ידי קבוצת עזראלי. עזראלי החליטה לפרש על החלטה לבית הדין להגבלים עסקיים. לבקשת הממונה, החליט בית הדין שלא לרוץ בערר, משום שהסכם המיזוג בין עזראלי לבעלי One-Plaza בוטל בעקבות התנגדות הממונה. בית הדין סבר שהסכם המיזוג אינו עוד בתוקף – הדין לגבי החלטת הממונה הוא תיאודטי.

החלטת בית הדין המחישה את הקטיים המעשיים הנוצבים בפני זכות הערר על החלטות הממונה, שכן צדדים לעסקת מיזוג שטרם פרה על ידי הממונה לא יוכלו לכלוא עצמם בהסכם מיזוג למשך השנים הרבות שתארך התהליך המשפטי בבית הדין להגבלים עסקיים. מכאן שהחלטת בית הדין העמידה בסכנה ממשית את היכולת להשיג על החלטה של הממונה לעצור עסקת מיזוג.

כאחרונה קיבל בית המשפט העליון את הערעור שהגישה עזראלי על החלטת בית הדין. בהחלטה תקדימית קבע בית המשפט העליון כי יש לגלות חירות מופלגת במצומם הביקורת השיפוטית על החלטות הממונה.

בית המשפט העליון קיבל את טענת קבוצת עזראלי שלפיה ככל שיתקבל הערר שלה על החלטת הממונה יוכלו הצדדים לשוב ולהתקשר בעסקת המיזוג, מבלי להיודע לאישור הממונה ול-כן, ניהול הערר אינו אקדטי. בית המשפט העליון קבע שדרישת הממונה, שאימצה על ידי בית הדין, לקיומו של הסכם מיזוג תקף במועד הערר אינה מתחייבת משפטית ומבטאת הצדה מוגזמת של זכות הגישה לערכאות.

החלטת בית המשפט העליון חושבה מבוזנה פיקטית, שכן חב רוח במשק, שהממונה סיכל את התקשרותו בעסקה, יוכלו מעתה ביותר קלות להביא את החלטתו לביקורת בית המשפט. מדובר בהחלטה חריגה, משום שזו פעם ראשונה שבה בית המשפט העליון מאר מז עמדה הוגדרת וק את עמדת בית הדין והו את עמדת הממונה. יש בהחלטה לכאט אקטיביזם ראי של בית המשפט מול הממונה ובית הדין להגבלים עסקיים, והיא מוללת את הדרך להודוק הביקורת השיפוטית על החלטות הממונה.

הכותבים הם שותפים במשרד עזראלי הדין תימור ושותף, וייצגו את קבוצת עזראלי בערעור לבית המשפט העליון